

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÒRGAN DEL «COMITÈ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

N.º 22

PRIMERA QUINZENA DE SETEMBRE

1918

COMENTARI

No fóra tal vegada fora de lloc un comentari a algunes de les paraules darreres de Lord Lansdowne sobre la pau esdevenidora. «Jo no crec—digué Lord Lansdowne fent seves paraules del general Smuts—que una victòria militar completa sigui possible en aquesta guerra per a cap dels grups bel·ligerants perquè això significaria una campanya interminable».

Probablement que paraules semblants havien acudit a molts. Ja eren també implícitament dites en les repetides declaracions dels Governos, de no voler destruir les nacions enèmigues. El Govern d'una qualsevol nació bel·ligerant europea que no té la intenció primera de aconseguir la pau posa en perill de mort l'Estat que governa. ¿Que significaria voler una victòria militar completa? «Significaria—respon Lord Lansdowne—que nacions deimades haurien de sostenir la guerra durant molts anys vinents, i tot això ¿amb quin resultat? El resultat fóra que posariem en perill la mateixa civilització que ens cal servir i protegir...»

I amb tot, els governs dels pobles bel·ligerants, tretes algunes frases previsoros que, si no són una ombra de remordiment, són només la prepa-

ració de noves polèmiques inútils sobre qui retardà les negociacions de pau definitives, semblen guiats per una política a favor de la guerra i, pitjor, a favor de l'odi entre nacions les més legítimament representatives de la civilització d'Europa.

Però per aquesta mateixa política del Govern, les frases pseudo-pacifistes dels governants i les mateixes polèmiques inútils, les d'ahir sobre qui era el causant de la guerra, i les d'avui sobre qui és culpable de la seva continuació, esdevenen més significatives. Les negociacions de pau, més o menys dissimulades i desviades començaren quasi tot just de començada la guerra.

Es que els Governos, fins en un període en que han estat despòtics, han trobat en contra de llur actuació alguna cosa més forta que no ells i llur poder.

I aquesta força no són els individus que poblen un país—que llavors, pel petit nombre de protestaris de la guerra, aquesta fóra bona i ben lícita.—Aquesta força més vigorosa que no la dels Governos, i que la de les voluntats efímeres de les masses governades és la mateixa Nació.

Hom parla sovint de la voluntat dels

pobles, dels drets dels pobles, i, sovint, de plebiscits... No hi ha molta diferència de suposar que la Nació és un patrimoni reial, a suposar-la propietat de una majoria o de tots els individus que poblen en un instant de la Història un país

Confondre una suma de voluntats individuals amb la voluntat de la Nació és posar el pecat de les democràcies que s'han clos en l'esperit burgès que informava la Revolució francesa.

La història veritable de les Nacions és, tal vegada, la història de les civilitzacions, de les Cultures. I aquests drets dels pobles que tant avui prediquen, no fóren tal vegada més que el dret a l'expansió que té l'Esperit, el dret a formar-se i mantenir-se que tenen les Cultures.

I aquest Esperit no és infós a majories, a masses anònimes, sinó a seleccions,

a minories amb nom, a persones. Tal vegada substituirà a les democràcies de les majories, una aristocràcia de la competència. I s'arribi, no a confondre, però a ajuntar el voler director de les seleccions competents i el voler de la Nació.

La defensa, doncs, dels drets de l'Esperit, es confon gairebé amb la defensa dels drets dels Pobles.

I, en defensa d'aquest dret, de la integritat d'aquest dret, que inconscientment o no tothom reclama ¿caldrà una revolució que dissolgui els Governos bel·licosos de l'Europa d'avui? Perquè sembla que les negociacions de pau són encara cosa gairebé impossible perquè els Governos temen veure's al descobert i sense cap justificació davant de les Nacions.

JOAN ORIOLA

Barcelona, agost de 1918.

LES BIBLIOTEQUES POPULARS DE CATALUNYA

Ahir era a Anglaterra Lord Landstowne, avui és el Govern imperial de Austria-Hongria; sembla pròxima la pau que uns i altres demanen.

Però tant d'odi congriat durant aquests anys de guerra, com es girarà de sobte en germanívola amor? No, de sobte, no.

Tal vegada la via que durà a la coneixença de la unitat d'Europa, a sentir-la, a amar-la, serà el retorn a l'ample de la cultura europea que s'havia intentat de fer oblidar.

Una nació esclavitzada és d'alguna manera, almenys potencialment, un Estat. Així també Europa, malgrat de

les lluites interiors que la dividien, era sempre d'alguna manera, almenys potencialment, una Federació.

Les nacions neutrals que no es complaguin en estar espiritualment allunyades de l'Europa de l'avenir, no han d'oblidar que el secret de la unitat de Europa està en aquesta federació de nacions, en aquesta cultura superior que és una mena de federació de cultures.

El Govern de Catalunya sembla la nació de petites, ben organitzades Biblioteques en cada una de les quals bategarà lliure l'esperit d'Europa.

Aixó alhora que acosta la nació cata-

lana a l'Europa eterna, esvirà els vestigis que en ella hagi deixada la garteria abogaciaca.

L'abogacia d'aquests anys de guerra haurà estat disgraciosament perniciosa. Perniciosa per la limitació espiritual que suposa, i per les conseqüències d'aquesta limitació. De l'abogacia religiosa derivà l'escèptica llibertat de pensament que en el segle XVIII s'anomenà «filosofia». «No hi ha dubte—diu Joubert—que és la filosofia que ha causat la revolució: però què ha causada la filosofia? Es l'arrogància teològica.»

De l'abogacia política, emparada sovint pels governs, deriva la durada de la revolució d'avui.

Tot allò que és degenerar el pensament en argúcia de defensor d'una causa, limitar la intel·ligència a la raó combativa, sotmetre l'esperit a un

voler unilateral d'una concreta malvolença, és, en el fons, dur la lluita als termes pascalians segons els quals els enemics són simplement «els de l'altra riba».

Tal vegada tota la sang innocent vessada en la gran guerra és el preu del convenciment que calia donar forma exterior, estatal, a la ímplicita Federació europea.

Però la sang no importa encara com l'esperit. Cal que les nacions europees donguin a Europa la seva ànima. Això vol Catalunya; això, el Govern de Catalunya que la guia, que la dota d'instruments de cultura com aquestes múltiples petites Biblioteques, proveïdes de les obres de la Biblioteca de Catalunya, vies segures de l'uropeïtat catalana esdevenidora.

ADRIÀ TRIAS

TEXT OFICIAL DE LA NOTA D'AUSTRIA-HONGRIA

Encara que rebutjada per les potències enemigues l'oferta de pau feta el dia 12 de desembre de 1916 per les quatre potències aliades, no han abandonat mai la idea conciliadora en la qual s'inspiraren. S'ha inaugurat, no obstant una nova fase en la història de aquesta guerra d'ençà d'aquella data. Després de dos anys i mig d'encarnissades lluites subsisteix emplaçada al centre de la discussió no ja europea, sino mundial amb un predomini sempre en augment.

D'allavors ençà tots els bel·ligerants en totes ocasions han exposat llurs

opinions sobre una possible base de condicions de pau. Aquesta discussió, amb tot, no ha estat prosseguida unilateralment. Els punts d'obrir canviaven segons era la situació militar i política no havent-se arribat, pertant, a un resultat pràctic i tangible malgrat totes aqueixes fluctuacions. De totes maneres, la distància que separava els punts d'obrir d'ambdós bàndols ha estat més aviat minvada, sense negar les grans diferències d'opinió que els separen; divergències que no han pogut ésser reduïdes, però s'ens permetrà fer notar que alguns objectius de guerra que es

proclamaven, són avui ben llunyans i que hi ha una certa coincidència pel que toca a la base fonamental d'una pau universal.

No hi ha el més petit dubte que d'una part i de l'altra, el desig dels pobles de entendre's, per arribar a la pau, es posa més i més de manifest.

S'obté la mateixa impressió si es considera el que els adversaris manifestaren, arran de la proposició de pau de les quatre potències aliades; siguin aquestes manifestacions emanades d'estadistes responsables o bé de personatges sense càrrec oficial, però d'influència política reconeguda. Per a no citar més que alguns exemples, els aliats, en la seva resposta a la nota del president Wilson, emeten pretensions les quals signifiquen tanmateix el desmembrament d'Àustria-Hongria, sa mutilació i el radical canvi de la seva estructura política, així com l'esquarterament de la Turquia europea. Aquestes condicions sols serien realitzables mitjançant una victòria esclatant. Aquestes pretensions foren modificades en part i fins abandonades per algunes de les declaracions oficials de l'Entente.

Així, per exemple, l'any passat, Mr. Balfour declarà terminantment en el Parlament anglès que Àustria-Hongria havia de resoldre ella mateixa els seus problemes interiors i que no es podia mitjançant influències estranyes, imposar a Alemanya altra constitució. Mes tard, Mr. Lloyd Georges, anun-

cià que els aliats no lluitaven per esquarterar Àustria-Hongria, ni per despullar l'Imperi turc de ses províncies de nacionalitat turca, i, finalment, que tampoc per a reformar Alemanya en son interior. Afegirem que Mr. Balfour, el desembre de 1917, rebutjà categòricament la suposició que la política anglesa s'hagués compromés a crear un Estat independent amb els territoris alemanys de la riba esquerra del Rin.

Pel que toca a les enunciacions de les potències centrals, no deixen cap mena de dubte que els dits Estats sols lluiten per a defensar la integritat i la seguretat de llurs territoris.

Contràriament al que succeeix respecte els objectius de guerra concrets, es manifestà ja cert acord concernent als principis que servien de base per enllestir la pau i establir un nou estat de coses. Sobre aquest particular, el president Wilson formulà en sos discursos del 12 de febrer i del 4 de juliol de 1918 uns principis que no foren repudiats pels aliats i l'aplicació dels quals en grans mesures no és probable que trobés objecció per part de la Quàdruple.

No obstant, no bastaria l'arribar a un acord sobre els principis generals; s'hauria, a més, d'entendre's sobre la manera d'interpretar-los i d'aplicar-los a les diferents qüestions concretes de guerra i de pau. Qualsevol que observi els esdeveniments sense prejudici, s'haurà donat compte que a tots els

(Acabarà)

ELS AMICS D'EUROPA seran servits per abonament al periòdic VIDA OLOTINA a qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de la subscripció que és de 125 pessetes al trimestre.

ADREÇA DEL PERIÒDIC: Passeig de Blay, 52, OLOT.—ADREÇA DEL COMITÈ: Carrer de Balmes, 65, 1er., BARCELONA
